

AZƏRBAYCAN

12'2017

1923-cü ildən çıxır

AZƏRBAYCAN YAZIÇILAR BİRLİYİNİN AYLIQ ƏDƏBİ-BƏDİİ ORQANI

Baş redaktor: İntiqam QASIMZADƏ
Baş redaktor müavini: Südabə AĞABALAYEVA
Məsul katib: Tofiq MAHMUDOV

REDAKSIYA HEYƏTİ: Ağasəfa, Vilayət Quliyev, Firuzə Məmmədli, Məmməd Oruc, Vaqif Bəhmənli, Vahid Əziz, Seyran Səxavət, Saday Budaqlı, Əli Əmirli, Yaşar, Asim Yadigar, Elçin, Əjdər Ol, Musa Yaqub, Afaq Məsud, Rüstəm Kamal, Ənvər Əhməd, Kamil Əfsəroğlu, Vaqif Yusifli, Fəxri Uğurlu, Paşa Əlioğlu, Əli İldırımoğlu

Redaksiyanın ünvanı: Bakı - Az1000 Xaqani küçəsi, 25	Çapa imzalanıb: 29.11.2017 Sifariş 3347 Tiraj 600 Kağız formatı 70x108 1/16 - 6,5 kağız vərəqi 13 çap vərəqi 18,2 şərti çap vərəqi	E-mail: intigam.gasimzade@gmail.com qasimzadeh@azyb.az Qiyməti 1 manat 50 qəpik Bakı şəhəri, "Azərbaycan" nəşriyyatının mətbəəsində ofset üsulu ilə çap olunur
---	---	---

**Çap olunmuş yazılar qəbul edilmir.
Əlyazmalara rəy verilmir və qaytarılmır.**

BU SAYIMIZDA:**P O E Z İ Y A**

BARAT VÜSAL - Şeirlər	3
RAMİZ RÖVŞƏN - Şeirlər	37
AĞACƏFƏR HƏSƏNLİ - Şeirlər	62
VALEH BAHADUROĞLU Şeirlər	85
XƏYAL RZA - Şeirlər	90
RƏFİQƏ ŞƏMS - Şeirlər	109
NAZİM - Şeirlər	112
ZAHİD AVŞAR ELOĞLU - Şeirlər	124
BÖYÜŞ YAQUBOĞLU - Şeirlər	128

D R A M A T U R G İ Y A

ƏLİ ƏMİRLİ - Ah, bu uzun sevda yolu (iki hissəli tale dramı)	14
QAN TURALI - Qabaqda gedən zəncirli (dəlilər üçün mərəkə)	48

AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURİYYƏTİNİN 100 İLLİYİNƏ

BƏDİRXAN ƏHMƏDLİ – Cümhuriyyətin üçlü formulu... (sonu).....	72
--	----

R E D A K S İ Y A M I Z I N Q O N A Ğ I

FUAD VƏLİYEV - "Nikbin olmaq istəyirəm..."	94
--	----

İ N C Ə S Ə N Ə T

İLHAM RƏHİMLİ - Dahiliyin zirvəsi	115
---	-----

Y U S İ F H Ə S Ə N B Ə Y İ N 8 5 Y A Ş I

QURBAN BAYRAMOV - Öz yaradıcılıq iqlimi olan yazıçı	131
---	-----

U Ş A Q Ə D Ə B İ Y Y A T I

GÜNAY QARAYEVA - Uşaqlar üçün yazmağın məsuliyyəti	137
QƏŞƏM NƏCƏFZADƏ - Şeirlər	142
MİR SABİR - Şeirlər	147
VAQİF İSAQOĞLU - Şeirlər	149
TƏRANƏ VAHİD - Qripin olmadığı yer (hekayə)	152
VÜQAR HAQVERDİYEV - Şehirli tütək, Uçan fincanlar (iki hekayə)	156

T Ə N Q İ D V Ə Ə D Ə B İ Y Y A T Ş Ü N A S L I Q

ELÇİN - Söz azadlığı tənqidimizə nə verib?	162
VAQİF YUSİFLİ - Üç hekayəçi	187

K İ T A B R Ə F İ**" A z ə r b a y c a n " - 2 0 1 7**

2017-ci ildə "Azərbaycan" jurnalında dərc olunmuş materiallar	196
---	-----

◆ P o e z i y a

Barat VÜSAL

AŞIQ OL

Küçədə bir nəfəri döyürdülər, dinmirdi. Görənlər sonra ona dedilər ki, səni qırmancladıqca niyə qışqırmırdın?

-Sevgilim yaxınlıqdakı pəncərədən baxırdı, axı, - deyib bir qızı göstərdi.

F.Əttar

Yolunan güllərə bax,
Gör dinirmi sən Allah?
Sən də belə ol hər vaxt,
Könlüm, aşiq ol, aşiq!

Can - cələf ələ gəlsə,
Yol göstər, yola gəlsə!
Şükür de, bəla gəlsə,
Dilim, aşiq ol, aşiq!

Yandın, sönmə beləcə,
Qalxdın, enmə beləcə!
Söndün, dinmə beləcə,
Külüm, aşiq ol, aşiq!

Gör necə müəmma var.
Sonradan da sonra var.
Mənə varma, Ona var,
Yolum, aşiq ol, aşiq!

Axtar, tap doğru elmi,
 Əsl haqq yolu- elmi!
 Eşqə çevir bu elmi,
 Alim, aşiq ol, aşiq!

İncitmə, ayıb elə,
 Bu günü, ayı belə!
 Ötmə havayı belə,
 İlim, aşiq ol, aşiq,

Haqqa gedən yoldan ol,
 Düş taqətdən, haldan ol!
 Allah deyən "Ol!"dan ol,
 Olum, aşiq ol, aşiq!

Öldüm, nə xoş gün gördüm,
 Demərəm ki, öldürdün.
 Sən də demə: " Öldürdüm!"
 Ölüm, aşiq ol, aşiq!

BÖYÜK ADAM

Yekə daş olmayıb, qaya olmayıb,
 Balaca ürəyim şair olubdur.
 Yaxşı ki, bu "boyda" dünya olmayıb,
 Balaca ürəyim şair olubdur.

Baxmır ki, bu qədər söz anlamaz var,
 Xar edir adamı, söz anlamaz, xar!
 Qorxmur ki, öldürər söz anlamazlar,
 Balaca ürəyim şair olubdur.

Ürəyi qiymətə mindirəm gərək,
 Qiymətsiz atdan endirəm gərək.
 Mən qol açam gərək, sındıram gərək,
 Balaca ürəyim şair olubdur.

Mən şeir yazıram... özüm də kənddən,
 Ürəyim də kənddə, gözüm də kənddə.
 Şükür, şair çıxdı bizim də kənddən,
 Balaca ürəyim şair olubdur.

Deyirəm özümü öyüb, adamam,
 Allahın nəfəsi dəyib, adamam.
 Mən böyük adamam, böyük adamam,
 Balaca ürəyim şair olubdur!

MƏN BİR SÖZƏM...

Eşq əlində deyilsə,
 Əllərdədi yaxam, bil!

Harda könül yoxdusa,
Həmin yerdə yoxam, bil!

Mən bir sözəm, "Bəli"yəm,
O sözçün ölməliyəm.
Sağlığımda ölüyəm,
Mən öləndə sağam, bil!

Ey görən, ey götürən,
Anadiləm, ötürəm!
Oyaq vaxtı yatıram,
Yatanda oyağam bil!

Mən dərədə zirvəyəm.
Alçaqdakı ucayam,
Uşaqdakı qocayam,
Qocada uşağam, bil!

Taxtda Şah İsmayılam,
Bax da!... Şah İsmayılam!
Çoxdan Şah İsmayılam,
Mən həmənkə şaham, bil!

Ömürün dadı olmazdı,
Ölümün dadı olmasa.
Heç kim həddini bilməzdi,
Hər şeyin həddi olmasa!

Yetənlər kama yetməzdi,
Canından cana yetməzdi.
Gedənlər dərdli getməzdi,
Gələnlər dərdli olmasa!

Özüm batırıb səsimi,
Özüm tutardım yasımı,
Pozardım alın yazımı,
Allahın xətti olmasa!

Pərvanəsiz ömrü-günü
Öldürsən də, şam götürmür.
Vətən üçün döyüşəndən,
Sargını yaram götürmür.

Bu talemdi, nəşə, belə,
Qalasıdı qalsa belə!
Lap xeyrinə olsa belə,
Rəmmal atır ram, götürmür!

Halalı olsun bu hünər,
Artıb öyülsə, öyünər!
Artıq döyünsə dayanar,
Ürəyim haram götürmür!

Gəl gedək, baş-başa duraq,
Tərə bataq... şəhə bataq.
Qoy hamı qaçsın günahdan,
Biz gedək, günaha bataq.

Adəm bir yol günah edib,
Yeyibdi buğda, deyirik.
Biz hər gün günah edirik,
Biz hər gün buğda yeyirik.

Hər gün yanıb yaxılıriq,
Suya günahdan qaçırıq.
Hər gün günaha batırıq,
Guya günahdan qaçırıq.

Dərdini çəkmə günahın,
Adı qoy eləcə qalsın.
Altını çəkmə günahın,
Altı qoy eləcə qalsın.

Düşür gözünün üstünə
Kölgə... günaha batırsan.
Günaha batmayan zaman
Bəlkə... günaha batırsan?!

Günahı olmayan kəsin
İmanı yoxdu, bəlkə də...
Adı günah olan sözün
Günahı yoxdu, bəlkə də?!

Mən də bil, Birdən gəlmişəm,
Mən də o Birin oğluyam.
Sirr içrə sirdən gəlmişəm,
Sirr oğlu sirrini oğluyam.

Göydə uçan yer daşıyam,
Ulduzların yoldaşıyam.
Nəsiminin qardaşıyam,
Həllac Mənsurun oğluyam.

Bir nurdan cana gəlmişəm,
Mən Ondan Ona gəlmişəm.

Məkandan Kana gəlmişəm,
Ulu Mənzilin oğluyam.

Bəlli olmuşam, görürsən,
Olub...ölmüşəm, görürsən.
Ölüb...olmuşam, görürsən,
Məlum Məchulun oğluyam!

Nə desən yazmaq olar,
Vərəğam bapbalaca.
Hamını qoruyuram,
Qoruğam bap balaca!

Gərək əlləşim peydər,
Həm yerdə, həm də göydə.
İşığam dünya boyda,
Çırağam bap balaca.

Mən canımın canıyam,
Cananın qurbanıyam.
Məkanın məkanıyam,
Varlığam bap balaca.

Uşaq mənəm, qoca mən,
Meydan haman, qoç haman.
Mən Nuham, qos qocaman,
Mən Ruham, bap-balaca!

Əl vurma Eşqdən savayı
Cama, gəl zalımın oğlu!
İçsən, iç Allah eşqindən,
Dəmə gəl, zalımın oğlu!

Saya-saya günah Eşqi,
Tanımirlar nəhaq, Eşqi!
Bircə din var: Allah Eşqi,
Dinə gəl, zalımın oğlu!

Həyatı bilməkdən ötrü,
Dur, tələs, ölməkdən ötrü.
O Biri görməkdən ötrü
Minə gəl, zalımın oğlu!

Gözəldir Mina, deyirlər,
Yanılib "Mən", "Mən!" deyirlər.
Bir eşit, gör nə deyirlər:
"Sənə gəl, zalımın oğlu!"

Səni səslər başda bir söz,
Dağda bir söz, daşda bir söz,
"Ənəlhəq"dən başqa bir söz
Demə gəl, zalımın oğlu!

Gəl, əlhəzər et dünyadan,
İlim-ilim it dünyadan,
Qüdrətin var, get dünyadan,
Yenə gəl, zalımın oğlu!

Düşsən yolun sorağına,
Gələr yollar ayağına.
Canını ver Allahına,
Cana gəl, zalımın oğlu!

Milləti qoruyurtək,
Qoru, özünü qoru!
Nur tökülən çeşmədi,
Qoru, üzünü qoru!

Baş-başasan qəmlə, tək,
Rumi, Yunis İmrətək!
Ruhən böyük məmləkət,
Bu Ərazini qoru!

Qapına adam gəlib
Adından peyğəmbərin.
Neçə yol qovlamısan
Qapından peyğəmbəri?

Demisən başqasına,
"Bir azca qeyrətli ol.
Bir az səxavətli ol,
Bir az mərhəmətli ol!"

Hələ də yaşayırsan,
Azını eyləyib günah?
Başını top aparıb,
Ağlın olmayıb, vallah!

Tanımayıb vurmusan,
Peyğəmbərə sədəmə,
Dilənçi bildiyin kəs,
Peyğəmbərmiş, sən demə!

Demisən ki, bu kimdi,
Ağzı əzik-büzükdü.

Elə gözüm uçurdu,
Topalımız əskikdi...

Ələm gəzdirən kəsin
Ələminə gülmüsən.
Evinə varan kəsin
Qədəminə gülmüsən.

Qonağı görən kimi
Asqırmısan... "çıxıb get!"
Axtaranda sözünün
Çıxar, bəlkə, çoxu: "get!"

...Yalandan saxlamısan
Yadında peyğəmbəri.
Neçə yol qovlamısan
Qapından peyğəmbəri?!

VAR

Elə-belə danışmıram, dinmirəm,
Nəfəsimdə ordan gələn diqtə var.
Maldan, puldan nəzir vermək asandı,
Can deyilən töycü, xərac, iqta var!

Yalan-palan danışmağa nə varmış,
Arada vur sola-sağa, nə varmış.
Belə aşkar danışmağa nə varmış,
Biləydiniz, neçə gizli nöqtə var.

Tökə-tökə, içə-içə min qanı,
Ya çuvalda gizlədərək cidanı,
A çirkinlər, bürüməyin dünyanı,
Öyünməyin, aranızda saf da var!

Gözüm qaldı o əvvəldə, o ilkdə,
Bir zamanlar ocaq olmuş küllükdə.
Allah verən könül adlı bu mülkdə
Əzab da var, o əzaba tab da var!

Ərənlərdi mizanların mizanı,
Haqdan qaçan tez-gec tapar cəzanı.
Dünyalaşan dünyaları qazanır,
Yoxdu Barat, müftə sərvət, müftə var!

TAXT

Bir az düşünmüşən, yaxşı etmişən,
Sən məni hamıdan çox yaratmısan.

Nə yaxşı nəfsimə "Tət" söyləmişən,
Nə yaxşı gözümü tox yaratmışan!

Mənim sərvətim var, var "Ol", ilahi,
Gözümdə var odur, var o, ilahi!
Sənə minnətdaram, var ol, ilahi,
Məni var etməkçün yox yaratmışan!

Tökülür yaramdan qan, qurtarmıram,
Çıxır elə bil ki, can, qurtarmıram!
Bir yol ah çəkməklə can qurtarmıram,
Ahımın içində ah yaratmışan!

Nə olsun ki sağam, bax, ölüyəm mən,
Lap ölü olsam da, sağ ölüyəm mən!
Məni yaradanın sağ əliyəm mən,
Sən məni əbədi sağ yaratmışan!

Bağrımın başından yol eyləmişən,
Mənsiz darıxanda "Gəl" eyləmişən,
Sən məni özünə qul eyləmişən,
Sən məni şahlara şah yaratmışan!

Tanrım, mən olmadım ölməkdən ötrü,
Yaşadım bu hissi bilməkdən ötrü!
Könüllər sultanı olmaqdan ötrü
Barata könüldən taxt yaratmışan!

QOCA DƏRVIŞ

Mən min yol ölmüşəm dərvişlər kimi,
Mən bir də yaşayan qoca Dərvişəm.
Zikr edib Allahın minbir adını,
Minbərdə yaşayan qoca Dərvişəm.

Çoxdu tabım hələ, tavanam hələ,
Bəlam qurtarmayıb... bəlamam hələ!
Baxın, görürsünüz cavanam hələ,
Mən pirdə yaşayan qoca Dərvişəm.

Ayağın altdakı o daş deyil ki!
Bir gör, sənnən bağı badaş deyil ki?
Qulaq as, bax, dinir, o daş deyir ki:
"Mən burda yaşayan qoca Dərvişəm!"

Dinəndə ağızımdan mən dürr saçıram,
Mən Kür axıdıram...mən Kür içirəm.
Hər addım başında bir sirr açıram,
Mən sirdə yaşayan qoca Dərvişəm!

Sim sarı deyilsə, nə simdi, deyəm,
Tərpənməz bir səhər nəsimi deyəm,
Nəimi ruhunda Nəsimidəyəm,
Mənsurda yaşayan qoca Dərvişəm!

Zamanın başına kül ələyiblər,
Nadanın üstünə gül ələyiblər.
Bakıda Müşfiqtək gülləyəyiblər,
Sibirdə yaşayan qoca Dərvişəm!

Mən səsin səsiyəm Lövhü-Məhfuzda,
Kərəm Lələsiyəm Lövhü-Məhfuzda.
"Bəli!" kəlməsiyəm Lövhü-Məhfuzda,
Mən Surda yaşayan qoca Dərvişəm!

Cana cəfa verib cəbr eyləmişəm,
Özümlə min dava - hər bəyləmişəm.
Cəhənnəmi görüb, səbr eyləmişəm,
Səbrdə yaşayan qoca Dərvişəm!

Barat dedi: alın canımı mənim,
Yaşayın, kəsdirib yanımı mənim!
Qəbirə qoyublar yanılıb məni,
Qəbirdə yaşayan qoca Dərvişəm!

Ömür budu yaşayıram,
Bir alıram, beş verirəm.
Baxıram, gözüm tökülür,
Üstündə də qaş verirəm.

Əlində bir badə, gəlir,
Könlüm haqlı haqqa gəlir.
Haqdan bu dəm səda gəlir:
"Oğul, sənə beş verirəm!"

Bu meydan, bu mən, bu qələm,
Söz üstə xəstə düşürəm.
Min illərdi döyüşürəm,
Ürək qoyur, baş verirəm.

Demə bunun üz-gözü nə?
Bax, palçıqlı üz-gözünə.
Saray tikir öz-özümə,
Palçıq yoğrur, daş verirəm.

Bir canım var, min paradı,
İnamım var, Minbirədi!

Ay tənha söz, mən Baratı
Al, sənə qardaş verirəm!

Ucadır Ələsgər, Alı da, gördüm,
Alanlar kamını ay belə alı!
Olanda olasan ucadan uca,
Ay belə müqəddəs, ay belə ali!

Günəşin əksi var Lalə, rəngində,
Lalə görkəmində, lalə rəngində.
Geyəndə geyəsən lalə rəngində,
Ay belə zərbaftı, ay belə alı...

Barata da Kərəm Minadan olar,
Mina günəş olar, Mina Dan olar.
Bir adam olsa da, min adam olar,
Ay belə Ələsgər, ay belə Alı!

Olub bir adam kimi,
Min adam, atını çap!
Çatdırıb arzuları
Minə, tam...atını çap!

Demə atım var, daha,
Nə var ki, at çapmağa!
Hər yerdən at çapma ha,
Minadan atını çap!

At ha deyildir hər at,
Biri doğma, biri yad!
Atın könüldür Barat,
Min, adam, atını çap!

GÜNBATAN

*"Sənə Günəş batdığı anda, günbatanda
yazıram bu məktubu".*

*(Sabirabaddan Suqovuşan deyilən yerdən
gələn məktubdan)*

Mənə Günbatanda yazılan məktub,
Alarsan cavabı bir Gündoğanda!
Götürüb çatdığım təndirə yaptım,
Aldığım hər kəlmə bir kündə donda...

Mənə Günbatanda yazılan məktub,
Sənə Günbatanda cavab yazamam,
Sənə Gündoğanda cavab yazaram.
Mənə Günbatanda hər gün yazıl, gəl,
Sənə gündə onda məktub yazaram!

...Mən məktub yazmağa hazırım, məktub,
Üzümü qibləyə tutub yazıram.
Mənə Günbatanda yazılan məktub,
Sənə Gündoğanda məktub yazıram!

Mənə Günbatanda yazılan məktub,
İnana bilmirəm gün bata indi.
Sənin Günbatanın - mənə Gündoğan.
Mənim Gündoğanım - Günbatanındı,
İnana bilmirəm, Gün bata indi!

Mən könül sirrini bildim, nə sirmiş,
Susa bu aşiqin gündə qanına.
Deməli, Günbatan məktub yazırmış,
Özünün, ay Allah, Gündoğanına?!

Bəla gələ-gələ daşır daşanda,
Belə gələ-gələ sovuşur, bəlkə?
Kür-Araz qovuşmur Suqovuşanda,
Günbatan... Gündoğan qovuşur, bəlkə?!

Hər şeyə hazırsan, a Günbatanım,
Min qadam olmasın deyə hazırsan.
Sən məktub yazırsan, a Günbatanım,
Günbatan olmasın deyə yazırsan?!

Səni - Günbatanda yazılan məktub,
Aldım Gündoğanda... bir xatammı var?
Bax, mən olan yerə Gün doğur necə,
Heç sən olan yerdə Günbatanımı var?!

Könül, alış belə, könül, yan, belə,
Tuşla barmağını... o Günbatanımı?
Nə vaxt düz gəlməsən Günbatan ilə,
Varsa taleyində nə gün... batandı?!

... Bəşər köçmək üçün sanki hazırmış,
O Gündoğan yerə... o Dan atana...
Bəlkə, Günbatanlar məktub yazırmış,
Əlvida söyləyib qürub çağına,
Əlvida söyləyib son Günbatana?!

